

ΞΕΝΑ ΑΡΙΣΤΟΥΡΓΗΜΑΤΑ

Ο ΛΕΥΚΟΣ ΓΑΜΟΣ

TOY JULES LEMAITRE

«Όταν ο Ζάκ ντ'εγκατασταθεί τόν περασμένο χειμώνα, μεταξύ Νίτσας και Μαντόν, σε μιὰ βίλλα κάπως άπόμωρη, δέν ελεγχανέν άλλο σκοπό παρά ν'άναπαυθῆ ἕνα δὺς μῆνες, ρουφώντας ἥλιο καὶ κοιτάζοντας τόν οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα.

Καθημερινῶς ἀγεδὸν ἐπήγαινε καὶ περιπατοῦσε σὲ μιὰ δίπλα τῆς κοιλάδος, προστατευμένη ἀπὸ τὸν ἀνεμὸ, πού ἔβγαρε πρὸς τὴ θάλασσα. Κάθε φορὰ πού ὁ ἥλιος εἶταν θερμὸς συναντοῦσε ἐκεῖ μιὰ κυρία καὶ μιὰ νέα. Ἡ κυρία φαινόταν σεβάσμιμα γυναίκα, ἡ κόρη εἶταν ὀμορφικὴ καὶ προφανῶς φθισικὴ. Ὁ Ζάκ τὶς χαιρετοῦσε καὶ ἄλλαξε μερικὰ λόγια μαζί τους» ἀφήνοντάς τες συλλογίζονταν μὲ τὸ συνηθισμένον οἶκτο :

— Φτωχὴ μικροῦλα.

Ἔμαθε οὖν ὁ πατέρας τῆς εἶχε πεθάνει ἀπὸ τὴν τοσηρὴ αὐτὴ ἀρρώστεια καὶ κατόπιν ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τῆς, ὅτι ἡ νέα λεγόταν Λουῖσα ὅτι ἡ οἰκονομικὴ τους κατάστασις εἶταν πολὺ μέτρια ὅτι κατοικοῦσαν σ' ἕνα μικρὸ διαμέρισμα ἐνὸς ἐπιλωμένου ξενοδοχείου ὅταν ἦσαν καλές, τὶς ἐλυποῦντο ὅλοι κ' ὅτι δέν ἐβγαίνε ποτέ κακὸ ἀπὸ τὸ στόμα τους.

Ἐνδιαφέρθηκε σιγὰ σιγὰ γιὰ τὶς δὺς γυναῖκες.

***

Τὸ πρόσωπο τῆς μητέρας ὅταν ἡ κόρη τῆς δέν τὴν κοιτοῦσε ἐξέφραζε ἕναν πόνο χωρὶς βάθος, ἕνα πόνο πού δέν ἐλιπίζει πιά τίποτε, ἕνα πόνο πού φανέρονε τὶς ἀγωνίες τῆς, τὰ ξενύχτια τῆς πάνω ἀπ' τὸ μᾶξιμά τοῦ συζύγου τῆς καὶ τοῦ γιου τῆς, τοὺς δὺς αὐτοὺς θανάτους, τὴ βεβαιότητα ὅτι θὰ τὰ ἐβλεπε αὐτὰ καὶ γιὰ τρίτη φορὰ καὶ τὸ ὅτι σὲ λίγο θάμεινε μόνη στὸν κόσμο μὲ τὴν ψυχὴ τῆς ὀλόκληρη βυθισμένη στὸ παρελθόν...Καὶ ὁ Ζάκ ἐθαύμαζε πὸς αὐτὴ μορούσε νὰ βρῖσκει στὸ πλεῖστο τῆς ἀσφαστῆς τῆς, τὰ χλωμά χαμόγελα, τὰ εὐθιμα ψέμματα πού τῆς ἔλεγε καί, μὲ τὴν ἀνάμνηση γεμάτῃ ἀπὸ τοὺς δὺς πεθαμένους τῆς, νὰ περιποιεῖται καὶ νὰ χαιδεύει τὴ μελλοθάνατη.

Ἀσπρὴ ὄν καμμένη, μὲ τὰ μάτια πολὺ μεγάλα, τὴ μύτη πολὺ λεπτή, τὴ φωνὴ πολὺ καθαρή, τὰ μαλλιά ἀφθονα, μὲ τὶς φλέβες γαλάζιες ἀπάνω στὰ κερνία χέρια τῆς, γοητευτικὴ καὶ εὐθραστὴ, μὲ τὴ μαντευομένη καρ' ἀπ' τὶς δίπλες τοῦ φορεμάτός τῆς λιγυρότητα τοῦ κορμοῦ τῆς, ἡ μικροῦλα ἀρρωστὴ, πολὺ ἀδύνατη γιὰ νὰ διαβάσῃ κ' ἀφήνοντάς τὸ βιβλίον τῆς νὰ πέφτει ἀπάνω στὴν ἄμμο, ἡ λησμονώντως στὰ γόνατά τῆς ὀχρὸς ἀκουαρέλλες ἀρχινισμένους ὅπου τὰ πανιά τῶν καρσιῶν ἐμοιαζαν μὲ λουλούδια, ἔμενε ἀκίνητη ὄρες ὀλόκληρες μὲ τὸ βλέμμα χαμένο στὸν οὐρανόντα.

Κι' ὁ Ζάκ ἔλεγε μέσα του :

— Τὶ μορεῖ νὰ σκέπεται αὐτὴ ἡ μικροῦλα πού θὰ πεθάνῃ σὲ λίγο καὶ πού τὸ ἔχει ἰσως ;

***

Μιὰ μέρα ἡ Λουῖσα, μὲ τὰ μακρὰ μακρὰ κ' ὄχρα τῆς χέρια, μὲ μετάξια λευκὰ καὶ γαλάζια ἔπλεξε ἕνα

«Όταν ὁ Ζάκ ντ'εγκατασταθεί τόν περασμένο χειμώνα, μεταξύ Νίτσας και Μαντόν, σε μιὰ βίλλα κάπως άπόμωρη, δέν ελεγχανέν άλλο σκοπό παρά ν'άναπαυθῆ ἕνα δὺς μῆνες, ρουφώντας ἥλιο καὶ κοιτάζοντας τόν οὐρανὸ καὶ τὴ θάλασσα.

Καθημερινῶς ἀγεδὸν ἐπήγαινε καὶ περιπατοῦσε σὲ μιὰ δίπλα τῆς κοιλάδος, προστατευμένη ἀπὸ τὸν ἀνεμὸ, πού ἔβγαρε πρὸς τὴ θάλασσα. Κάθε φορὰ πού ὁ ἥλιος εἶταν θερμὸς συναντοῦσε ἐκεῖ μιὰ κυρία καὶ μιὰ νέα. Ἡ κυρία φαινόταν σεβάσμιμα γυναίκα, ἡ κόρη εἶταν ὀμορφικὴ καὶ προφανῶς φθισικὴ. Ὁ Ζάκ τὶς χαιρετοῦσε καὶ ἄλλαξε μερικὰ λόγια μαζί τους» ἀφήνοντάς τες συλλογίζονταν μὲ τὸ συνηθισμένον οἶκτο :

Ἔμαθε οὖν ὁ πατέρας τῆς εἶχε πεθάνει ἀπὸ τὴν τοσηρὴ αὐτὴ ἀρρώστεια καὶ κατόπιν ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τῆς, ὅτι ἡ νέα λεγόταν Λουῖσα ὅτι ἡ οἰκονομικὴ τους κατάστασις εἶταν πολὺ μέτρια ὅτι κατοικοῦσαν σ' ἕνα μικρὸ διαμέρισμα ἐνὸς ἐπιλωμένου ξενοδοχείου ὅταν ἦσαν καλές, τὶς ἐλυποῦντο ὅλοι κ' ὅτι δέν ἐβγαίνε ποτέ κακὸ ἀπὸ τὸ στόμα τους.

Ἔμαθε οὖν ὁ πατέρας τῆς εἶχε πεθάνει ἀπὸ τὴν τοσηρὴ αὐτὴ ἀρρώστεια καὶ κατόπιν ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τῆς, ὅτι ἡ νέα λεγόταν Λουῖσα ὅτι ἡ οἰκονομικὴ τους κατάστασις εἶταν πολὺ μέτρια ὅτι κατοικοῦσαν σ' ἕνα μικρὸ διαμέρισμα ἐνὸς ἐπιλωμένου ξενοδοχείου ὅταν ἦσαν καλές, τὶς ἐλυποῦντο ὅλοι κ' ὅτι δέν ἐβγαίνε ποτέ κακὸ ἀπὸ τὸ στόμα τους.

Ἔμαθε οὖν ὁ πατέρας τῆς εἶχε πεθάνει ἀπὸ τὴν τοσηρὴ αὐτὴ ἀρρώστεια καὶ κατόπιν ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τῆς, ὅτι ἡ νέα λεγόταν Λουῖσα ὅτι ἡ οἰκονομικὴ τους κατάστασις εἶταν πολὺ μέτρια ὅτι κατοικοῦσαν σ' ἕνα μικρὸ διαμέρισμα ἐνὸς ἐπιλωμένου ξενοδοχείου ὅταν ἦσαν καλές, τὶς ἐλυποῦντο ὅλοι κ' ὅτι δέν ἐβγαίνε ποτέ κακὸ ἀπὸ τὸ στόμα τους.

Ἔμαθε οὖν ὁ πατέρας τῆς εἶχε πεθάνει ἀπὸ τὴν τοσηρὴ αὐτὴ ἀρρώστεια καὶ κατόπιν ὁ μεγαλύτερος ἀδελφὸς τῆς, ὅτι ἡ νέα λεγόταν Λουῖσα ὅτι ἡ οἰκονομικὴ τους κατάστασις εἶταν πολὺ μέτρια ὅτι κατοικοῦσαν σ' ἕνα μικρὸ διαμέρισμα ἐνὸς ἐπιλωμένου ξενοδοχείου ὅταν ἦσαν καλές, τὶς ἐλυποῦντο ὅλοι κ' ὅτι δέν ἐβγαίνε ποτέ κακὸ ἀπὸ τὸ στόμα τους.

***

Τὸ πρόσωπο τῆς μητέρας ὅταν ἡ κόρη τῆς δέν τὴν κοιτοῦσε ἐξέφραζε ἕναν πόνο χωρὶς βάθος, ἕνα πόνο πού δέν ἐλιπίζει πιά τίποτε, ἕνα πόνο πού φανέρονε τὶς ἀγωνίες τῆς, τὰ ξενύχτια τῆς πάνω ἀπ' τὸ μᾶξιμά τοῦ συζύγου τῆς καὶ τοῦ γιου τῆς, τοὺς δὺς αὐτοὺς θανάτους, τὴ βεβαιότητα ὅτι θὰ τὰ ἐβλεπε αὐτὰ καὶ γιὰ τρίτη φορὰ καὶ τὸ ὅτι σὲ λίγο θάμεινε μόνη στὸν κόσμο μὲ τὴν ψυχὴ τῆς ὀλόκληρη βυθισμένη στὸ παρελθόν...Καὶ ὁ Ζάκ ἐθαύμαζε πὸς αὐτὴ μορούσε νὰ βρῖσκει στὸ πλεῖστο τῆς ἀσφαστῆς τῆς, τὰ χλωμά χαμόγελα, τὰ εὐθιμα ψέμματα πού τῆς ἔλεγε καί, μὲ τὴν ἀνάμνηση γεμάτῃ ἀπὸ τοὺς δὺς πεθαμένους τῆς, νὰ περιποιεῖται καὶ νὰ χαιδεύει τὴ μελλοθάνατη.

Ἀσπρὴ ὄν καμμένη, μὲ τὰ μάτια πολὺ μεγάλα, τὴ μύτη πολὺ λεπτή, τὴ φωνὴ πολὺ καθαρή, τὰ μαλλιά ἀφθονα, μὲ τὶς φλέβες γαλάζιες ἀπάνω στὰ κερνία χέρια τῆς, γοητευτικὴ καὶ εὐθραστὴ, μὲ τὴ μαντευομένη καρ' ἀπ' τὶς δίπλες τοῦ φορεμάτός τῆς λιγυρότητα τοῦ κορμοῦ τῆς, ἡ μικροῦλα ἀρρωστὴ, πολὺ ἀδύνατη γιὰ νὰ διαβάσῃ κ' ἀφήνοντάς τὸ βιβλίον τῆς νὰ πέφτει ἀπάνω στὴν ἄμμο, ἡ λησμονώντως στὰ γόνατά τῆς ὀχρὸς ἀκουαρέλλες ἀρχινισμένους ὅπου τὰ πανιά τῶν καρσιῶν ἐμοιαζαν μὲ λουλούδια, ἔμενε ἀκίνητη ὄρες ὀλόκληρες μὲ τὸ βλέμμα χαμένο στὸν οὐρανόντα.

Κι' ὁ Ζάκ ἔλεγε μέσα του :

— Τὶ μορεῖ νὰ σκέπεται αὐτὴ ἡ μικροῦλα πού θὰ πεθάνῃ σὲ λίγο καὶ πού τὸ ἔχει ἰσως ;

***

Μιὰ μέρα ἡ Λουῖσα, μὲ τὰ μακρὰ μακρὰ κ' ὄχρα τῆς χέρια, μὲ μετάξια λευκὰ καὶ γαλάζια ἔπλεξε ἕνα

χειροτέχνημα. Ὁ Ζάκ τῆς εἶπε :

— Εἶνε ὀμορφο, δεσποινίς, αὐτὸ πού κεντάτε ! Θάλαγε κανεῖς πὸς εἶνε καπελλάκι γιὰ κοῦφλα.

— Ὁχι, εἶπε ἡ Λουῖσα, μιὰ φίλη μου παντρεύτηκε πέσει καὶ πρόκειται νὰ γενίση. Εἶνε γιὰ τὸ μεμπέ τῆς ! Αὐτὴ εἶνε πολὺ εὐτυχὴς !...

***

Τὴν ἄλλη μέρα στὸν ἴδιον μπάγκο, καθισμένη κοντὰ στὴ μητέρα τῆς, ἡ Λουῖσα ἐδιάβαζε. Ἡ σεῖδα πού βρισκότανε ἔπρεπε νὰ τὴν ἐνδιαφέρει πολὺ γιὰτὶ ὁ Ζάκ εἶδε οὖν τὴν ξαναδιάβαζε πολλές φορές. Ἐπειτα ἔμεινε συλλογισμένη καὶ ληρημόνησε νὰ γυρίσει στὴν ἄλλη σεῖδα.

Ἡ Λουῖσα συλλογίζονταν :

— Δὲ θὰ ζήσω πολὺ. Μοῦ τὸ κρύβουν, μὰ τὸ ἔξω. ἀφοῦ ἔχω τὴν ἴδια ἀρρώστεια μὲ τὸν πατέρα μου καὶ τὸν ἀδελφὸ μου. Λοιπὸν, ὄλεο πολὺ, ἀφοῦ εἶσι ἄλλες γυναῖκες. Οἱ περισσότερες ἀπὸ τὶς φίλες μου παντρεύτηκαν. Ἐκείνες πού δέν παντρεύτηκαν ἀκόμη ἔχουν κ' αὐτὲς τοὺς φίλους τὸν. Ἐμένα δὲ μ' ἀγάπησε κανένας ποτέ. Δὲ θὰ μάθω λοιπὸν ποτέ τι εἶναι ἡ ἀγάπη, τί εἶνε θὰ νὰ εἶνε καμμιὰ σὺζυγος, μητέρα... Δέν εἶμαι διόλου ἀσχημὴ, συνάγνησα πολλές φορές νέους τοὺς ὁποῖους ἄρεσα καὶ πού στὴν ἀρχὴ θὰ εἶταν πρόθυμοι νὰ μὲ παντρευτοῦν. Καὶ ἔπειτα, διὰ μᾶς, οἱ τράποι τους ἀλλάξαν κ' ἐπαιναν νὰ μοῦ φέρονται ὅπως σὲ μιὰ νέα.

Τὰ μάτια τους φανεῶσαν κἀτι πὸ πολὺ ἀπὸ τὸν οἶκτο.

«Αὐτὸς ὁ κύριος πού βλέπωμαι τώρα κάθε μέρα δέν εἶνε κακὸς κ' ἀπειναντίας φαίνεται πολὺ καλὸς. Μὰ μόλις τοῖλμ' ἀνὰ τὸ μιλῶσα καὶ νὰ τὸν κοιτάξω. Φοβοῦμαι μήπως πάθω καὶ μ' αὐτὸν οὖν καὶ κὲ τοὺς ἄλλους καὶ ὑστερὰ φύγει... Ὅλος ὁ κόσμος εἶνε καλὸς μαζί μου, κανένας δὲ θυμόνει μὲ τὰ καριτίαια μου. Μὰ αὐτὴ ἡ καλοσύνη, αὐτὴ ἡ τρυφερότης πού πένει ὁ καθένας βλέποντας μὲ νὰ ζυγώνω, θυμίζουσι σὲ κάθε στιγμὴ ἐκεῖνο πού πρέπει νὰ ἐξεχάσω... Ἀχ ! ἂν μπορούσαν νὰ μ' ἀγαπήσουν διαφορετικὰ... λιγάκι μόνο ; Ὁ ἀγαποῦσα τόσο ἐκεῖνο, πού θὰ μ' ἀγαποῦσε, ὄχι ὅμως γιὰ τὴ χλωμάδα μου καὶ τὴν ἀδυναμία μου !...

***

Ἡ Λουῖσα συλλογίζονταν :

— Αὐτὸ τὸ κοριτσάκι εἶνε θελτικὸ ! Ὁ ! τὸ ἔξω καλά, ἂν δέν εἶταν ἀρρωστὴ θὰ εἶταν περιζήτητὴ ! Μὰ αὐτὴ ἡ ἀδυναμία, αὐτὴ ἡ χλωμάδα, ἡ ἴδια τοῦ ἀναπόφευκτου θανάτου... Ὅσοσο δὲ θὰ εἶταν κακὴ γιὰ μένα, ἀλλὰ αὐτὴ τί λέει ; Δέν εἶνε δύσκολο νὰ μαν-

τέψη κανείς τι σκέπεται τις μακρές ώρες της σιωπής της... 'Αν της έκανε κανείς αυτή τη χαρά ; 'Αν της έδινε κανείς την ημεδαύτη της συζυγικής ζωής, την πλάνη της αγάπης. Δέ θα είταν μία εύγενής έλεημοσύνη να κάνει κανείς αυτή τη μικρούλα ψυχή να είνε ευχαριστημένη και να φαντασθί πως ζήσῃ ; 'Αν έδοκίμοσα ; Θά έπαίτα μία φιλανθρωπική κορφιά !...

— Άχαρνα, μιά ιδέα του ήθελε :
— Καί αν δέν πεθάνη ;
— Ρώτησα τὸ γιατρό της.
— Είνε χαμένη ! εἶπε ὁ γιατρός. Καμμιά ελπίδα. Τὸ πολὺ πολὺ τρεῖς μῆνες ζωῆς.
— Ἐμπρός ! εἶπε ὁ Ζάκ. Αὐτὴ θά εἶνε χωρίς ἄλλο ἢ κολλίτηρ πράξη τῆς ζωῆς μου.

Πῆγε καὶ βόηκε τὴ μητέρα της καὶ τῆς ζήτησε τὸ χεῖρ τῆς Λούσα. Ἐκείνη στῆν ἀρχὴ τὸν πήρε γιὰ τρελλό, μιά, στίς παρατήρησεις της, τῆς ἀπάντησε :

— Τὴν ἀγαπῶ...
Κ' ἐπροσέθεσε :
— Εἶπὸς βεβαίᾳ γιὰ τὴν εὐκρίνεια καὶ τὴν ἀγαθότητα τῶν προσθέσῶν μου, γιὰ εἶμαι πλῆσιος καὶ δὲ θέλω διόλου προίκα... 'Αν κόναυ μιά τρέλλα, αὐτὴ δέν κάνει κακὸ σὲ κανένα. Μὰ ἄς δοῦμε πρῶτα ἂν πρόκειται περὶ τρέλλας ;

Καὶ τῆς ἀνέφερε παραδείγματα θεραπειῶν ἀπιστευτῶν.
Μίλησε εὐλόγητα. Σύνηψε μέσ' στῆν καρδίᾳ τῆς μητέρας ἕνα ὑπόλεμμα ἐλπίδος.

— Ἐπιτέλους, εἶπε, δέν εἶμαι διόλου βάνουσος καὶ θά μεταχειριστῶ τὴν κόρη σας σὲ μιά μικρούλα ἀδελφὴ ἀφροσύνη. Θά εἶμαστε τότε δύο ποὺ θά τὴν ἀγαποῦμε μαζὶ καὶ θά τὴν περιποιούμεθα ὁσομικροῦμε καλλίτερα, αὐτὸ εἶνε ὄλο !
'Η μητέρα δέχτηκε μὲ χαρὰ καὶ ἀγωνία.

Στὰ πρῶτα ἐρωτικὰ λόγια ποὺ εἶπε στῆ Λούσα, τὰ μάτια της ἔλαμψαν ἀπὸ χαρὰ.
— Μὰ λοιπόν, δέν εἶνε βέβαῖο πὸς θά πεθάνω ;
— 'Η ἀπόδειξις ὅτι τίποτε δέν εἶνε βέβαῖο, ἀγαπημένη μου Λούσα, εἶναι οὗ θέλω νὰ γίνῃς γυναικὶα μου. Ἐγὼ εἶμαι πολὺ λογικὸς κ' ἂν ἤξερα ὅτι θά μ' ἀφῆσεις σὲ λίγο θά δημιουργοῦσα μόνος μου γιὰ τὸν ἑαυτὸ μου μιά τόσο μεγάλῃ θλίψη ; Θά ζήσεις γιὰ σ' ἀγάπα.

'Η Λούσα βόηκε αὐτὴ τὴ δικαιολογία ἀπλῆ. Σὰς εἶπα ὅτι ὁ Ζάκ διετηρεῖτο ἀρεκτὰ καλὰ καὶ οὐ στίς καλές ὥρες φαίνονται ἀρεκτὰ νέος ;

Ἐπὶ ἕνα μῆνα, κάθε πωρὶ ἔφερνε Λουλουδιὰ στῆ μνηστῆ του, ὠρες δόλοκληρες κουβέντιασε ἐρωτικὰ μαζί της. 'Η Λούσα, λάμποντας ὄλη, ἔκανε χίλια σχέδια. 'Ο Ζάκ εἶχε τὴν ἱκανότητα νὰ τῆς ἀντιλέγει κάθε καὶ νὰ τῆς θυμῶναι μερικὲς φορές, ἀκριβὸς γιὰ νὰ τῆς δείχνει ὅτι δέν τὴ θεωροῦσε σάν ἀρρωστὴ καταδικασμένη νὰ πεθάνη καὶ τῆς ἔκανε ὄλες της τίς ἰδιοτροπίας.

'Ο Ζάκ ταχτοποιῆσε τὸ νυφικὸ θάλαμο. Ἐντυσαντοῦς τοίχους μὲ μετῆδια χρώματος μὲθ' ἑρὸς τὸ τριανταφυλλοὶ καὶ μὲ μαλακὲς μουσελίνας τῶν Ἰνδιῶν. Λεπτές γυρλάντες τεχνητῶν δακνίδων κρατοῦσαν τὰ παραπέτασματὰ γύρω ἀπὸ τὰ παράθυρα καὶ τίς κουρτίνες τοῦ κρεββατιοῦ, ἐνὸς κρεββατιοῦ ὄχι πολὺ μεγάλου, ποὺ μόνο σκεδὸν χωροῦσε μιά νέα κόρη. Κι' ὄλη ἡ ἀμαρην, ὅμοια μ' ἕνα ρεποζουάρ, ἔδινε τὴν ἐντύπωσιν πὸς θά εἶταν ἕτσι στολιωμένη γιὰ λίγῳ καιρὸ.

Ἐκεῖ, μετὰ τὴν τελευτὴ τοῦ γάμου ὀδήγησε τὴ Λούσα, πὸ λευκὴ ἀπὸ τὸ λευκὸ τῆς φόρεμα κ' ἀπὸ τάνθη τῆς πορτοκαλιάς καὶ σκεδὸν ἐτοιμοθάνατη.

Τὴν πήρε στὰ γόνατὰ του καὶ τὴν ξέντησε στὰ σιγὰ. Ἐτρεψε ὄλη κ' ἕνα ἔλαφο ἄσθημ τὴν κατεῖχε. Ἐἶχε περάσει τὰ χεῖρα της γύρω ἀπὸ τὸ λαμὸ του καὶ τὸν κοιτοῦσε μ' ἔκσταση, μέσα σὲ μιά λήθη τῶν πάντων. Κ' ἐκείνος, νοιώθοντας ἀπάνω του αὐτὸ τὸ τόσο ἀνάλαφο κορμιάκι, τὸ τόσο λιγρὸ, καμωμένο, ἀπὸ τὴν ἄληθ, αὐτὸ τὸ κορμὶ ποὺ θά ἔξατμιζότανε σὲ λίγο σάν ὄπτασια, εἶχε καταληφθεῖ ἀπὸ μιά ἀτέλειμη τρυφερότητα τὸν φάνηκε πὸς εἶταν ἡ «μικρούλα του κόρη» ποὺ τὴν κρατοῦσε σφιχτὰ στῆν καρδίᾳ του. Δέν ἐτόλμησε νὰ νὰ τὴ φιλήσῃ στὰ χεῖλη. Καὶ ὅταν τῆς πέρασε τὴ μακριὰ σφιχτὰ τὴν κεντημένη μὲ δαντέλλες καὶ γαλάσιες ταινίες, τὴν ἔφερε στὸ κρεββατὶ της σάν ἕνα παιδάκι.

Πέρασε τὴ νύχτα καθισμένος κοντὰ της καὶ κρατῶντας της τὸ χεῖρ.

Μιά βδομάδα πέρασε ἔτσι.
Τὴν ὄδοον μέρα, μιάν ὥρα πρὶν νὰ πεθάνῃ, ἡ Λούσα εἶπε σ' αὐτὸ τοῦ Ζάκ :

— Φίλε μου, ποὺ φαίνεται πὸς σὲ λίγο θά φύγω. Ἄλλὰ δέν εἶμαι πολὺ, πολὺ δυστυχισμένη... Ξέρω πὸς θά μὲ θυμῶσθε πάν-

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΦΥΣΕΩΣ

— Η ΨΥΧΗ ΤΩΝ ΖΩΩΝ —

Ζῶα ποὺ ἐλατρεύθησαν καὶ ἄλλα ποὺ κατεδικάσθησαν. — 'Η ἄλεπού... δεσποτῆς !. — Τὶ λέγει ἕνας Μωσαϊκὸς νόμος. — Βασίλεις χειρότεροι ἀπὸ τὰ ζῶα.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι στοὺς ἀρχαίους χρόνους τὰ ζῶα ἐλατρεύθησαν, ἰδίως εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Φοινίκην. Οἱ λαοὶ αὗτοι καὶ ἰδιαιτέρως τελετὰς ἔχον καθιερώσει πρὸς τιμὴν ὀφρομένων ζῶων. Τὸ περιεργὸν εἶνε ὅτι καὶ κατὰ τὸν Μεσαίωνα, τὸν χριστιανισμὸν ἄλλὰ σκοτεινὸν καὶ γεμάτον διαισθητικῆς, βροχόκομης ἀναλόγους τελετὰς. Στὸ Παρίσι περιέφεραν στοὺς δρόμους μὲ θρησκευτικὴν πομπὴν μιάν ἄλεπού. Ἐντυναν τὸ πονηρὸ τοῦτο ζῶον μὲ ἱερατικὰ ἄμφια, τοῦ ἔβραζαν στὸ κεφάλι μιά δεσποτικὴ μίτρα καὶ ἔτσι τὸ ἐπήγαναν ἐν μέσῳ τῶν κλήρων ! Εἰς μικρὰν ἀπόστασιν, πρὸ τῆς ἀπόσεως, ἔβραζαν καὶ μερικὲς κόττες, τοῦτο δὲ ἐγένετο ἀφορμὴ νὰ ἐσχίσθη γιὰ μιά στιγμὴ ἡ ἄλεπού τὸ ἀρχιερατικὸν σῆμα της καὶ νὰ χυμῆθῃ στίς κόττες. Ὁ Βασίλειος Φίλιππος ὁ Ὁραῖος εὐφραίνεται μὲ τὴν τελευτὴ αὐτῆ, ἡ ὁποία ἐρεξέλευσε τὸν κλήρον.

Ἄλλ' ἂν τὰ ζῶα ἔχον τέτοια δικαιώματα στῆν κοινωνία τῶν ἀνθρώπων, εἶχαν ὅμως καὶ καθήκοντα ἀπέναντι αὐτῆς. Ἐὰν παρῶναινα ταῦτα ἐπιμεροῦντο ἀσυνήθως ἀπὸ τὸν Πανικὸ Νόμο.

Ἐνας νόμος τοῦ Μωυσοῦ λέγει «'Αν ἕνα βῶδι σκοτώσῃ ἄνθρωπον μὲ τὰ κέρατά του, τότε λιθοβολεῖται καὶ κανένας δέν τρώγει ἀπὸ τὸ κρέας του. Ἄν δὲ ὁ κύριος τοῦ βῶδοῦ εἶχε γνώσιν τῶν ἐπικινδύνων αὐτῶν ὀρῶν τοῦ ζῶου του, συμβῆ δὲ θάνατος ἀνθρώπου, τότε τὸ μὲν βῶδι λιθοβολεῖται, ὁ δὲ κύριος του καταδικάζεται εἰς θάνατον». Τὸ «Λευιτικὸν» ἀναφέρει ὅτι μιά φορὰ, ἕνας γάιδαρος καὶ μιά γίδα κατεδικάσθησαν εἰς θάνατον, διότι ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ θανατωθοῦν ἄνθρωποι.

Οἱ Ἀραβες ἐκάθρψαν ἐπάνω σὲ κορμὸν δένδρου ἐκεῖνα τὰ λεοντάρια ποὺ ἐφαγαν ἄνθρωπο, γιὰ παραδειγματισμὸ τῶν ἄλλων λεόντων. Ἀράπικο μυθολόγιο !

Στὸν Μεσαίωνα ἄρτισαν νὰ δικάζουσι τὰ ἐγκληματοῦνα ζῶα. Στὴν ἐποχὴ Φραγκίσκου Α' ἔβραζαν καὶ δικηγόρο γιὰ νὰ ὑπερασπίσῃ τοὺς τετραπόδας κατηγορουμένους. Ἀναφέρεται μιά τέτοια δίκη κατὰ τὴν ὁποίαν ἕνας δικηγόρος ὑπερασπιστοῦσε τίς κάμπιες καὶ τοὺς ἀρουραίους ποὺ ἔχον καταφάγει τὰ σκαρτὰ. Οἱ χωρικοὶ ἦσαν παρόντες ὡς ἀντίδικοι. Ἐνας δικαστῆς, στὸ Τρουανεῖ τῆς Γαλλίας ὀνόματι Ἰωάννης Μιλὸν ἐξέδωκε τὴν ἀκόλουθον ἀπόφασιν τὴν 9ῃ Ἰουλίου 1516.

Ἐ'Ακούσαντες τοὺς χωρικοὺς τῆς Βιλόρ, διεξελθόντες τὴν δικαιοσύνην, καὶ ἐχόντες ὑπ' ὄψιν ἀμφοτέρω τὰ ἐνδιαφερόμενα μέρη, διὰ ταῦτα ἀποφασίζομεν καὶ διατάσομεν ὅπως αἱ Κ α ἰ μ π α ἰ ἀποσυρθῶν ἀπὸ τοὺς ἀγροὺς ἐντός ἑξ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς σήμερον ἐν περιπτώσει παρακοῆς κηρύσομεν αὐτὰς ἀφορισμένας καὶ κτηραμένας.»

Ἐγκληματοῦν ἐν γνώσει τὰ ζῶα ἡ ἄπλω ἐξ ἐνοκίτου. Ἡ ἐπιστῆμη παραδέχεται καὶ τὰ δύο. Ὑπάρχουν ζῶα μετὰ τῶν βῶδιων, τῶν ὄνων, τῶν ἱππων ποὺ εἶνε γεμάτα κακίαν, ἀπαράλλατα ὅπως σὸ ἀνθρώπινον γένος. Ἡ ἱστορία τοῦ Νέρωνος, τοῦ Διοκλητιανοῦ, τοῦ Καλλιγούλα εἶνε γεμάτη κακοουργίας. Ὁ Μέγας Πέτρος τῆς Ρωσίας χροῖν διασεκτάσεως ἀπεκεφάλισε ἡ βρῶσάντε πολλοὺς καταδικῶνους. Φίλιππος ὁ Β' τῆς Ἰσπανίας εὐχαριστοῖ νὰ πυροβολῆ ἐναντίον τοῦ τυχόντος διαβάτου ἡ νὰ κόβῃ χεῖρα καὶ πόδια γιὰ νὰ βλέπῃ τὸ αἷμα. Πολλές κυρίες τῆς Ρωμαϊκῆς ἐποχῆς ἐνοιωσαν μεγάλῃ εὐχαρίστησιν νὰ μῆγνον χροστές καρφίτες στοὺς μαστοὺς δυστυχισμένων ὑπερητῶν, σκλάβων κλπ.

Ἄλλ' ἔσ' ἐπ' ἀνελθόμενε εἰς τὰ ζῶα. Μερικὰ ἐξ αὐτῶν ἐγκληματοῦν ἀπὸ ζῆλου, γιὰ τὴν τροφὴν τους. Ἐνας σκύλλος ποὺ εἶδε τὸν ἀφέντην του νὰ τοῦ μοιρᾶτῃ τὴν τροφὴ μ' ἕνα χοῖρο, τόσο ἐμίσσησε τὸν νεοφερμένον τοῦτον σύντροφόν του, ὅσοι μὰ μέρη ἔσπασε τὴν ἀλυσίδα μὲ τὴν ὁποίαν ἦτο δεμένος καὶ κατεσπάρωσε τὸν χοῖρον.

τοτε, πάντοτε... Καὶ ζάρη σὲ σένα μπόρεσα νὰ γνωρίσω ὅπως οἱ ἄλλες γυναικες, τὴν εὐτυχία νὰ γίνω σύζυγος καὶ μπόρεσα νὰ πῶ «ἀγαπημένη μου»!

Ὅλη τὴ βδομάδα μετὰ τὸ γάμο ὁ Ζάκ τὴν εἶχε περάσει καθισμένος στὸ προσκέφαλο της ἐκτός ἀπὸ μιά νύχτα, ποὺ βλέποντας τὴν χειρότερα ἐπαλῶθημε ντυμένους στὸ πλευρὸ της γιὰ νὰ τῆς συγκατῇ τὸ κεφάλι καὶ νὰ τὴ νανουρίξῃ.

Ὁ Ζάκ γέρασε πολὺ ὑστερ' ἀπ' αὐτὴν τὴν περιπέτειαν. Μὰ αὐτὴ τὸν ἔκανε νὰ νοιώσει γιὰ πρώτη φορὰ, ὀλόκληρη τὴν ἀγάπην κ' ὀλόκληρο τὸν κόνο.
Jules Lemaitre

